

Motion till riksdagen 2020/21:1834

av **Oscar Sjöstedt m.fl. (SD)**

Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa straffskatten för pensionärer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett höjt grundskydd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att höja pensionsavsättningarna inom arbetsgivaravgiften samtidigt som den allmänna löneavgiften sänks i motsvarande mån och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka möjligheten till privat pensionssparande och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna valfriheten inom premiepensionen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riva upp reformen om ny och högre riktålder för pension och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en mer jämställd pension och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalificeringsregel inom garantipensionen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en utredning som syftar till bättre kontroller för att undvika felaktiga utbetalningar av pensionen, oaktat om mottagaren bor eller har bott utomlands, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

För Sverigedemokraterna är det viktigt att varje person som uppnår pensionsålder inte ska behöva leva på existensminimum och ständigt oroa sig för sista veckan före pensionsutbetalning. Ingen ska heller behöva arbeta långt över pensionsåldern för att

övergången mellan lön och pension ska bli ekonomiskt hållbar. För oss är det en prioriterad fråga att se till att skyddsnäten är så täckande att begreppet fattigpensionärer inte längre existerar. I vårt Sverige ska alla människor ha rätt till en värdig tillvaro hela livet.

Avskaffad pensionärsskatt

Den så kallade pensionärsskatten består egentligen av de fem stegen i jobbskatteavdraget, vilket ledde till att vanliga löntagare fick lägre skatt, vilket i sig var en bra sak, men att pensionärerna inte fick detsamma. Vår principiella utgångspunkt har länge varit att pension är att betrakta som uppskjuten lön. Det finns därför ingen rimlig eller vettig anledning att ha två olika inkomstskattesystem avseende inkomst av tjänst respektive lön. Vårt förslag är därmed att avskaffa begreppet inkomst av pension och istället låta detta omfattas av inkomst av tjänst. I praktiken försvinner således det så kallade förhöjda grundavdraget och ersätts istället med befintligt jobbskatteavdrag. Därav vill vi uppdraga till regeringen att avskaffa helt den så kallade straffskatten för pensionärer.

Höjt grundskydd för pensionärer

Sverigedemokraterna har länge efterfrågat en höjning av grundskyddet, också kallat garantipensionen, och välkomnade regeringens höjning med 200 kr även om den är långt ifrån tillräcklig. Alla har inte haft förmågan att på egen hand komma upp i en skälig pension på ålderns höst. Garantipensionen ska se till att alla människor får en värdig tillvaro och att det ska gå att överleva som pensionär.

Det ska gå att leva som pensionär även om man av olika anledningar ej haft förmåga eller möjlighet att på egen hand komma upp till en skälig pension på ålderns höst. Garantipensionen ska i dessa fall se till att alla människor får en värdig tillvaro.

Nästan 700 000 äldre över 65 år uppbar garantipension i någon form 2018. Det är tydligt att kvinnor i genomsnitt har lägre inkomstgrundad pension än män, vilket förklaras av att pensionens storlek påverkas av den samlade förvärvsinkomsten som i genomsnitt har varit lägre för kvinnor och fortfarande är lägre inom många kvinnodominerade yrkesgrupper. I dessa yrkesgrupper släpar dels löneutvecklingen efter, dels finns det i många fall ett inkomsttak. Kvinnor har därmed procentuellt sett en större del av sin inkomst i form av grundskydd (garantipension och bostadstillägg). Kvinnor har dessutom i genomsnitt en lägre tjänstepension. Den föreslagna åtgärden syftar inte enbart till att stärka socioekonomiskt svaga grupper bland äldre utan bidrar även till att stärka den ekonomiska jämställdheten för landets kvinnliga pensionärer på riktigt. Vi uppdrar därför till regeringen att ytterligare stärka grundskyddet för pensionärer.

Högre pensioner

Ålderspensionssystemet är inte långsiktigt finansiellt hållbart – medborgarna får nämligen inte en tillräckligt hög pension, mätt som andel av slutlönen. Exempelvis får en genomsnittlig 80-talist (född 1985) som träder in på arbetsmarknaden vid 25 års ålder och arbetar fram till 67 år, med en slutlön på 30 000 kr per månad (i nuvarande pen-

ningvärde), en inkomstpension på enbart 13 600 kr. Det motsvarar bara drygt 45 procent av slutlönen, vilket är långt ifrån målbilden om minst 80 procent. Detta är inte acceptabelt.

Vi menar att det ska finnas ett så kallat respektavstånd och att det ska göra skillnad på pensionen om en person har arbetat i hela sitt liv jämfört med om personen inte har gjort det. Genom att växla mellan en lägre allmän löneavgift och högre pensionsavsättningar inom arbetsgivaravgifterna, går det att uppnå högre pensioner och samtidigt undvika att företagen drabbas av högre skatter. Resultatet blir då att samma person får en lika hög eller högre pension utan att den generella pensionsåldern behöver höjas. Detta skulle vara en mer långsiktigt hållbar lösning än det pensionstillägg som regeringen föreslagit. Vi anser därför att regeringen ska utreda en sådan lösning för att på allvar kunna stärka pensionerna.

Stärkt möjlighet till privat pensionssparande – allemanspension

Sverigedemokraterna är skeptiska till att regeringen avskaffade möjligheten att spara privat till sin pension. Effekten blir att invånarna blir mer beroende av ett offentligt ålderspensionssystem som inte klarar av att leverera tillräckligt höga pensioner. Det gamla systemet var dock bristfälligt såtillvida att det i praktiken bara var lönsamt att pensionsspara för individer som låg över någon av skiktgränserna i skattesystemet. Vi vill därför uppdraga till regeringen att ta fram ett förslag med ett system för privat pensionssparande utan skatteavdrag vid själva insättningarna. Vi menar även att reavinstbeskattning bör slopas vid försäljning av exempelvis fonder eller aktier, och att man i stället bör ha en väldigt låg schablonbeskattning.

Förslaget är att denna schablonbeskattning uppgår till 15 procent av föregående års statslåneränta, vilket är detsamma som för befintliga tjänstepensioner och som för 2018 hade uppgått till bara 0,08 procent. Tillika bör även skatten på investeringssparkonto återställas till nivån som var innan regeringens senaste höjning. Många som idag sparar i investeringssparkonto uppger att de gör det som ett pensionssparande. Det bör givetvis uppmuntras med förmånliga skattevillkor snarare än tvärtom.

Värna valfriheten inom premiepensionen

Den 1 november 2018 kom hårdare krav från regeringen på de fonder som finns i dagens system. I ett andra steg lämnades i november 2019 ett utredningsförslag på regelverk för ett nytt, kontrollerat och upphandlat fondtorg samt på en reglering av en ansvarig myndighet (SOU 2019:44). Arbetet ska slutredovisas den 31 december 2020. De skärpta krav som ställdes på fonder 2018 i det som kallas steg 1 var bra och nödvändiga krav för att komma till rätta med bedrägligt beteende, oetisk marknadsföring och svårigheter för konsumenter att få korrekt information. Sverigedemokraterna är av flera skäl kritiska till reformen i steg 2.

Reformen riskerar att leda till att framtidens pensionärer få en försämrad pension och drastiskt begränsad valfrihet för pensionssparande. Det framtida fondtorget kommer dessutom kraftigt att decimera utbudet av fonder och genom sin omstrukturering och

styrning kommer det att påverka valbarheten drastiskt. Detta leder bland annat till att större globala indexfonder premieras framför mindre småbolagsfonder. I dagsläget är ca 290 miljarder kronor, närmare 20 procent av premiepensionskapitalet, placerat i svenska aktier. Detta bör sättas i kontrast till förslaget från regeringen där endast en enda procent placeras i svenska aktier. I synnerhet under och efter coronakrisen skulle reformen kunna bli förödande både för enskilda pensionärers premiepension men också för svensk företagsamhet där redan många går på knäna på grund av coronakrisen. Vi anser därför att regeringen inte ska gå vidare med premiepensionsreformen utan istället följa upp och utvärdera resultaten av de krav som ställdes på fonder 2018.

Ingen höjd pensionsålder

Regeringen har i en proposition föreslagit att pensionsåldern ska höjas genom att en ny generell riktålder för pension införs som sedan successivt trappas upp. Självklart finns det en logik i att vi kan arbeta längre upp i åldrarna i takt med att vi blir allt äldre. Dock bör detta åstadkommas genom en betydligt högre grad av flexibilitet och med riktade incitament snarare än med tvång. Regeringens proposition missar att det inte finns en enda gemensam pensionsålder som lämpar sig för alla individer och i alla yrkesgrupper. De som är utslitna som ett resultat av ett långt och krävande yrkesliv ska inte tvingas att stanna på arbetsmarknaden mot sin vilja. Medan de som känner sig kapabla och vill fortsätta sitt yrkesverksamma liv ska erbjudas incitament att stanna kvar på arbetsmarknaden. Exempelvis genom rätten att gå ner till deltid genom införandet av ett särskilt jobbskatteavdrag för äldre som frivilligt stannar kvar på arbetsmarknaden. Vi vill därför uppdraga till regeringen att riva upp reformen om att införa en ny och högre riktålder för pension.

Jämställd pension

En rapport från Pensionsmyndigheten Varför får kvinnor och män olika mycket i inkomstpension – svar på regleringsbrevsuppdrag för 2018 visar att kvinnor över tid tagit ett större ansvar för obetalt arbete under småbarnstiden och att både föräldraledighet och deltidsarbete påverkar den framtida pensionsinkomsten negativt. Kvinnors arbetstid minskar alltså när de får barn, och mönstret etableras redan under föräldraledigheten (SOU 2015:50). Ytterligare en viktig skillnad mellan kvinnors och mäns tid på arbetet är att kvinnor i större utsträckning än män är frånvarande på grund av sjukdom. Kvinnor arbetar ofta på arbetsplatser där den psykosociala arbetsmiljön är krävande. De har ofta människovårdande yrken eller serviceyrken som kräver både engagemang och kompetens, samtidigt som de ekonomiska resurserna och inflytandet över den egna arbetssituationen ibland är begränsat.

Det finns två sätt att bemöta denna problematik. Det ena sättet är det som regeringen anammat: att förutsätta att kvinnor inte själv valt att få mer tid med barnen under småbarnsåren, utan mena att det är påtvingat och något som regeringen ska tvinga bort genom lagstiftande kvotering av föräldraförsäkringen. Vi förnekar inte att sådana situationer kan finnas, eller att ett gemensamt föräldraansvar är positivt, men anser ändå att utgångspunkten måste vara att familjerna själva får valfrihet att fördela föräldrapenning-

en. Däremot är det helt orimligt att ett ökat ansvar för familj och barn oavsett om det är en kvinna eller man som tar det ansvaret ska drabba pensionerna negativt i den utsträckning som det gör idag.

Sverigedemokraterna ser det istället som självklart att föräldraledighet och deltidarbete för att ge barnen en drägligare tillvaro under småbarnsåren är något som ska värderas högre och ge minsta möjliga negativa effekt på pensionen. Exempelvis genom att förstärka pensionsrätten för barnår. Det lyfts ofta fram att föräldraledighet och deltid kan påverka löneutvecklingen negativt. Det anser vi inte är något som ska accepteras utan motverkas och åtgärdas. För att förebygga sjukskrivning som kan påverka pensionen negativt är det också av största vikt att regeringen på allvar förbättrar arbetsvillkoren inom offentlig sektor. Vi vill därför uppdra till regeringen att på allvar verka för jämställda pensioner genom att skapa mer jämställda förutsättningar för den som tar större ansvar för familj och hem. Samt att regeringen också verkar för mer jämställda förutsättningar inom arbetslivet.

Slopad kvalificeringsregel

Det är för oss Sverigedemokrater viktigt att vi skyddar och värnar det svenska välfärds-systemet så att dess legitimitet kvarstår. Garantipensionen är ett grundskydd för dem med liten eller ingen inkomst. För att tillgodoräkna sig full garantipension krävs det att en person bott i Sverige i minst 40 år. Vid en tillfällig bosättning i annat land minskas pensionen med lika många delar som denne bott utomlands.

Inom regelverket finns det undantag för de personer som beviljats uppehållstillstånd genom flyktingskäl eller övrigt skyddsbehov, vilket ger dem rätt att tillgodoräkna sig tid i hemlandet vid beräkning av garantipensionens storlek. Det vill säga att från den tid den pensionssökande fyllde 25 år fram till tidpunkten då personen kom till Sverige tillgodoräknas garantipensionen. De år som den sökande får en pensionsutbetalning från hemlandet räknas däremot bort. Olika former av särregler är olyckligt, och vi anser att samma kvalificeringsregler ska gälla för alla. Ett borttagande av undantaget skulle generellt sätt innebära en ökad drivkraft för flyktingar, alternativt skyddsbehövande och övrigt skyddsbehövande att komma i arbete i syfte att stärka sin pension. Vi vill därför uppdra till regeringen att avskaffa detta undantag inom kvalificeringsregeln.

Skärpta regler vid utlandsbetalningar av pensioner

Det har under flera år varit vanligt att pensionärer väljer att lämna Sverige och flyttar utomlands. Detta innebär att utbetalningar från vårt gemensamma socialförsäkrings-system betalas ut till en svensk medborgare i ett annat land. Detta i sig är inget problem då Sverigedemokraterna har inställningen till att pensionen är en uppskjuten lön. Det är helt upp till varje enskild person att disponera sin pension hur denne finner det lämpligt oavsett boplat.

Däremot har det visat sig att systemet för utlandsbetalningar från Pensionsmyndigheten har vissa brister vid exempelvis dödsfall utomlands där det visat sig möjligt att släktingar eller närstående har kunnat kvittera ut fortsatt pension vid dödsfall. I en rapport från Inspektionen för socialförsäkringen (2018:6) pekas flera brister ut i själva

systemet kring utlandsbetalningar. Dels har förenklingen med digitala underskrifter påverkat, dels brister i kommunikation mellan Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan. Men också den interna handläggningen som är komplicerad och i vissa fall saknar struktur. I sin rekommendation anger Inspektionen för socialförsäkringen att de myndigheter som är inblandade i utlandsbetalningar från socialförsäkringssystemet måste stärka sina kontroller och de automatiserade processerna runt detta. Vi föreslår exempelvis att ett led i att stärka kontrollen kan vara att en person som bor utomlands ska kunna styrka sitt levnadsintyg genom att besöka ett konsulat. Vi vill uppdra åt regeringen att utreda hur Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan ska stärka sitt arbete kring rutinerna med utlandsbetalningar från det gemensamma socialförsäkringssystemet.

Oscar Sjöstedt (SD)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Julia Kronlid (SD)

Linda Lindberg (SD)

Jonas Andersson i Skellefteå (SD)

Jennie Åfeldt (SD)